

Kohti Varsinais-Suomen
hyvinvointialuetta

Kysely kunnille kulttuurihyvinvointitoiminnasta ja yhteistyöstä

Tenna Käpylä

Projektikoordinaattori/Kulttuurihyvinvointi

Varsinais-Suomen Tulevaisuuden sote-keskus -hanke

tenna.kapyla@turku.fi

Kulttuurihyvinvointia kehitetään osana Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta

Varsinais-Suomen Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen kulttuurihyvinvoinnin osaprojekti käynnistyi huhtikuussa 2022. Kulttuurihyvinvointi on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Projektissa mm.:

- **kootaan** tietoa millaisia palveluita asiakkaat eri puolilla tulevaa hyvinvointialuetta saavat.
- **lisätään** erityisesti kuntien kulttuuri- ja kirjastoammattilaisten, järjestöjen ja sote-ammattilaisten tietoisuutta kulttuurihyvinvoinnista.
- **lisätään** kulttuurihyvinvoinnin mahdollisuuksien hyödyntämistä osana sote-palveluita ja **kuvataan** kulttuurihyvinvoinnin perustason toimintaa osana tulevaisuuden sote-keskusta.
- **vahvistetaan** kulttuurihyvinvointitoiminnan ja sote-palveluiden asiakas- ja palveluohjauksen yhteistyötä luomalla palveluohjauksen malleja sote-palveluista ennaltaehkäisevään taide- ja kulttuuritoimintaan.
- **tunnistetaan ja kehitetään** yhteistyön tapoja hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen välille kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi.

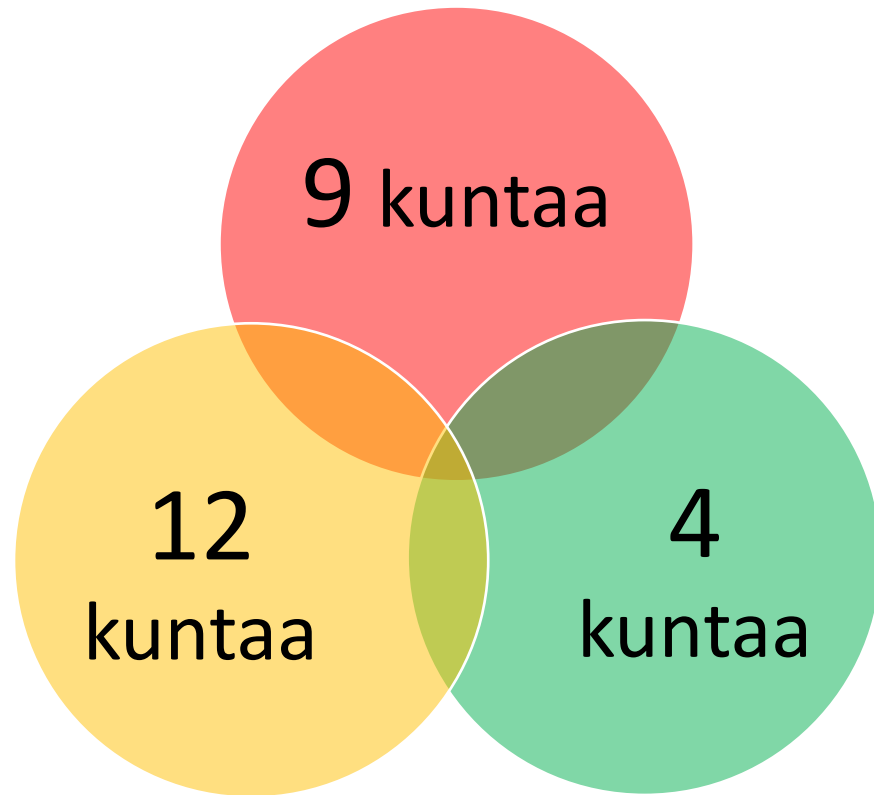


Haastattelut kertovat yhteistyön hajanaisuudesta

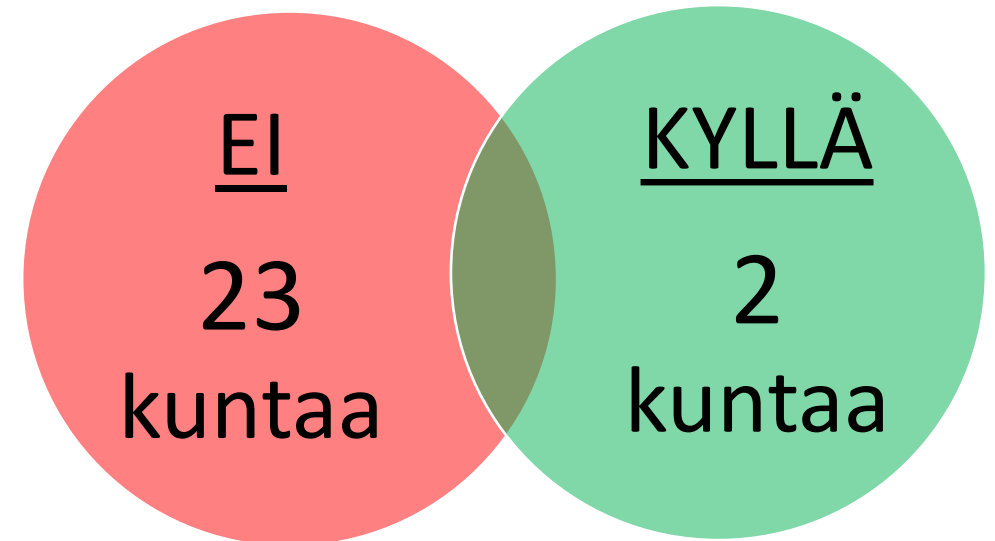
- Kartoitustyö kuntien kulttuurihyvinvointitoiminnasta ja kulttuurin yhteistyöstä sote-palveluiden sekä hyte-toiminnan kanssa
- Varsinais-Suomen 25 kunnan kulttuuripalveluiden edustajat haastateltiin kesällä/syksyllä 2022 (kaksi kuntaa ei osallistunut haastatteluun/kyselyyn)
- Kunnissa koettiin haastattelujen olleen hyödyllisiä: näin heräteltiin yhteistä ideointia, toiveiden esittämistä, oman kunnan palveluiden pohdintaa, sekä mietintää siitä, mitä kaivattaisiin lisää
- Yhteistyö on monessa kunnassa henkilöriippuvaista, ei rakenteellista
- Seuraavassa kerrotaan yleisiä havaintoja Varsinais-Suomen tilanteesta...



Kunnassa on kulttuurihyvinvointisuunnitelma tai kulttuurihyvinvointi näkyy kunnan hyvinvointikertomuksessa



Kunnassa on kulttuurikaveri-tyyppistä vertais-/saattajatoimintaa



Joistakin kunnista ilmoitettiin kulttuuriystävä/kaveritoiminnan olleen puheissa ja suunnitelmissa, ja tiedetään mm. seurakuntien ja SPR:n ystävätoiminnasta. (Saattajakortin tms. käyttömahdollisuutta ei ole tässä tilastoitu.)

Vihreä = kunnassa on tehty erillinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma tai kulttuuristrategia

Keltainen = kulttuurihyvinvointi näkyy kunnan yleisessä hyvinvointikertomuksessa tai -suunnitelmassa

Punainen = ei erillistä kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa/kulttuuristrategiaa, eikä kulttuurihyvinvointi näy myöskään ko. kunnan yleisessä hyvinvointikertomuksessa tai -suunnitelmassa

Kuntien kulttuuripalveluiden yhteistyötahot

Yhteistyötä kartoitettiin erilaisten palveluiden osalta. Eniten mainintoja yhteistyöstä tuli seuraavien kohderyhmien kanssa:

- *lapset, nuoret, perheet*
- *ikäihmiset*

Joitakin yksittäisiä mainintoja:

- *asiakas- ja palveluohjaus*
- *sosiaalityö/-palvelut*
- *vammaispalvelut*
- *päihde- ja mielenterveyspalvelut*
- *erikoissairaanhoido (vain Turku)*

Ei mitään ilmoitettua yhteistyötä:

- *työterveyshuolto.*

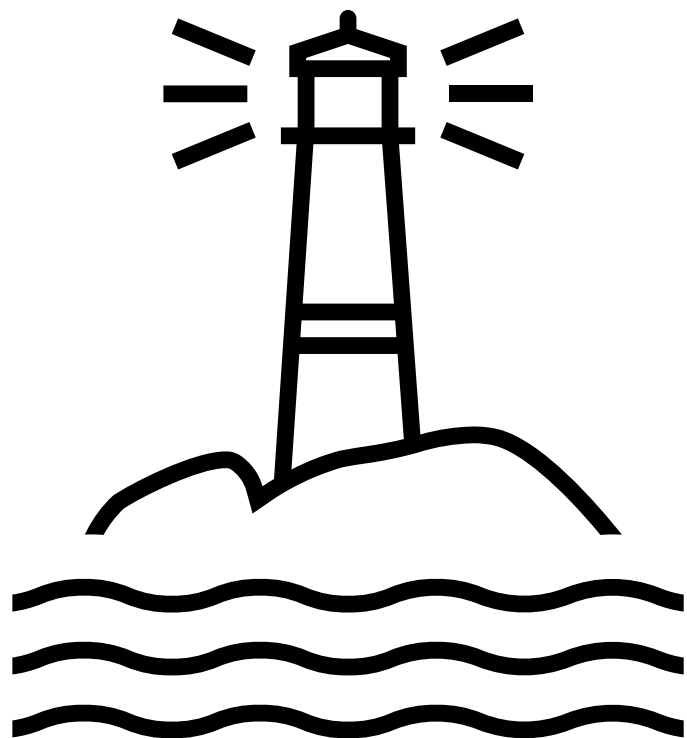


Kuntien kulttuuripalveluiden yhteistyöstä esille nousseita hyviä käytänteitä

- Tapahtumaesitteiden lähettäminen muille toimialoille
- Kulttuuripalveluita esitely laajalti (vierailut, messut, ammattilaisyhteistyö,...)
- Teatteriesityksiä, konsertteja ja kulttuurihyvinvointipalveluita järjestetty asumispalveluyksiköihin, vanhainkoteihin ja päiväkeskuksiin (esim. Läntisen tanssin aluekeskuksen työpajat, Tanssikummitoiminta® ja Kesäkulkurit)
- Vauvanpäivän ja Veteraanipäivän vietto, 70+ ryhmä, striimattavat yhteislaulut ja katutanssit, Lasten kuu – marraskuu kulttuurikuukausi, Vanhustenviikko, Lukulähetit, koulutaiteilijat, työikäisten kulttuurin VIP-kerho
- Turussa Vimman taidepajoissa käy paljon tuettuja nuoria ja bänditoiminta tekee tiivistä yhteistyötä sairaalakoulun kanssa.
- **Osassa kuntia tuetaan asukkaiden kulttuuriin osallistumista jollakin taloudellisella tuella, mutta säännöllistä yhdenmukaista tapaa ei ole, ja erityisesti pienissä kunnissa suurin osa tarjonnasta on muutoinkin maksutonta.**



Kuntien toiveita jatkolle:



Useasta kunnasta:

- Kirjakassi-kotipalvelu
- Yhteistyö sote-asiakasohjauksen kanssa
- Kulttuuri-/hyvinvointilähete
- Maksuttomat palvelut
- Kulttuurikaveri-tyyppinen vertais-/saattajatoiminta

Muutamasta kunnasta:

- jatkuva ja kiertävä taiteilija
- ryhmämuotoiset toiminnot, johon asiakasohjauksesta voitaisiin ohjata asiakkaita kulttuurin merkeissä
- harrastuskokeilupassi
- hyvinvointitorit
- koordinoititarve

Poimintoja kuntahaastatteluista

”Korona konkretisoi ihmisten epätasa-arvon: kun ei pienen kunnan kirjastoonkaan päässyt lukemaan aikakauslehtiä tai nettiin siellä, niin näillä ihmisillä ei ollut mitään.”

”Lautakunnille ja valtuustoille pitäisi selittää mitä kulttuurihyvinvointi on, jotta siellä osattaisiin toimia puolestapuhujina.”

Kulttuuriystävätoiminta ja sen koordinaatio:

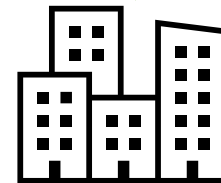
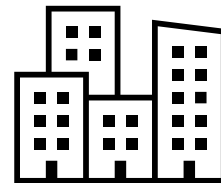
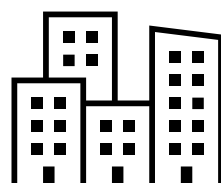
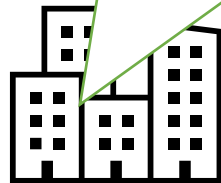
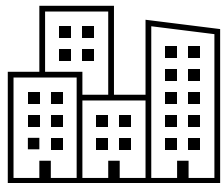
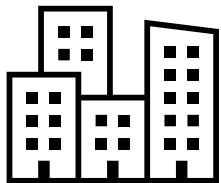
”On tärkeää että olemassa olevista palveluista löytyy tietoa, mutta yhtä tärkeää on myös se että joku tsemppaa ja kannustaa vapaaehtoisia jotta he jaksavat jatkaa.”

”Ihannemaailmassa erilaiset tapahtumat olisivat ihan viikoittaisia, olisi se sitten sairaalaklovnit tai palvelutalojen konsertit.”

Yhdenvertaiset palvelut:

”Pelkona on että hyvinvoivat voivat jatkossa entistä paremmin, ja huonostivoivat voivat entistä huonommin.”

”Passikaan ei saa passivoituneita liikkeelle.”



Haasteita/ratkaistavia asioita:

- **Kunnat ovat kovin erilaisia** ja kaikki toiminnot eivät käy kaikille ikä- ja kohderyhmille.
- **Asukkaiden innostaminen** haasteena: vaikeuksia saada ihmisiä liikkeelle edes oman kunnan alueella vaikka olisi maksuttomuuttakin. Korona vaikuttanut tähän paljon.
- **Henkilökunnan vaihtuvuus** kunnissa aiheuttaa haasteita. Huolta myös **kulttuurin resursseista** ja epävarmuutta **hyvinvointialueen aloittaessa**.
- Pienten kuntien kannalta kaivataan **alueellista ja paikallista yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön lisäksi**.
- **Logistiikka** monissa kunnissa haastavaa, ja kulttuurin täytyisi pystyä jalkautumaan ihmisten luokse.
- **Pysyvämpää toimintaa** – ei vain hankkeita joiden kohdalla ylösajo, byrokratia ja hankkeen tunnetuksi tekeminen vie aikaa itse työltä ja sen sisältöön panostamiselta.
- **Rakenteet, vuorovaikutus ja viestintä** kaipaavat toimenpiteitä.



Tarvitaan koordinoitua yhteistyötä ja kehittämistä kuntien palveluiden (mm. kulttuuripalvelut, kirjastot, nuorisopalvelut, kansalaisopistot), sote-palveluiden ja järjestöjen välillä, jotta kulttuurihyvinvoinnin potentiaali saadaan käyttöön varsinaissuomalaisten hyväksi!

Kiitos!

Tulevaisuuden sote-keskus

<https://vshyvinvointialue.fi/tulevaisuuden-sote-keskus/>